

Aika 26.08.2024, klo 08:15 - 08:48

Paikka Hybridikokous: Varsinais-Suomen liitto/Teams

Käsitellyt asiat

- § 69 Kokouksen avaus ja sen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 70 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 71 Työjärjestyksen hyväksyminen**
- § 72 Seuraava kokous**
- § 73 Lausunto vedyn siirtoverkoston alustavista linjauksista**
- § 74 Lausunto YVA-menettelyn soveltamistarpeesta Loimaan Onkijoenkulman aurinkovoiman tuotantohankkeessa sekä lausunto Onkijoenkulman aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisusta**
- § 75 Lausunto Kemiönsaaren kolmen aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta**
- § 76 Suunnittelujohtajan lausunto Forus Oy:n Koski Tl:n Linturahkan aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn tarpeesta**
- § 77 Suunnittelujohtajan lausunto Helios Nordicin aurinkovoimahankkeesta Salon Särkisaloon**
- § 78 Lausunto Raision Kuloisten risteyssilta-asemakaavan muutoksen ehdotuksesta**
- § 79 Lausunto Turun Kupittaaan kärjen asemakaavaehdotuksesta**
- § 80 Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen**
- § 81 Mahdolliset muut asiat**
- § 82 Kokouksen päättäminen**

Saapuvilla olleet jäsenet

Juha Rantasaari, puheenjohtaja
Mari Mikkola
Juhani Pilpola
Riitta Lehtinen, etänä
Esko Kiviranta, etänä
Marko Lindberg, etänä
Kaisa Vallavuori, etänä

Muut saapuvilla olleet

Ulla Achrén
Pekka Kuusisto
Eeva-Johanna Eloranta, etänä
Karoliina Abrahamsson, sihteeri
Heikki Saarento, suunnittelujohtaja
Virpi Mamia, etänä, maakunta-arkkitehti
Kristina Karppi, erikoissuunnittelija
Timo Juvonen, erikoissuunnittelija

Poissa

Ville Valkonen
Arttu Koskinen, kaavasuunnittelija
Satu Kottonen, paikkatietosuunnittelija
Ella Törmälä, erikoissuunnittelija

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja

Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

26.08.2024

Juha Rantasaari

§ 69

Kokouksen avaus ja sen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaoston puheenjohtaja avaa kokouksen. Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 70

Pöytäkirjan tarkastaminen

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön (2022) 136 § mukaan ”Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa pöytäkirjanpitäjä toimitelimen puheenjohtajan johdolla. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.” Maakuntahallitus on kokouksessaan (31.3.2014 § 37) ottanut käyttöön pöytäkirjan sähköisen tarkastamisen.

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaosto päättää tarkastaa maankäyttöjaoston pöytäkirjat sähköisesti.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 71

Työjärjestyksen hyväksyminen

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Lähetetty esityslista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi. Mahdolliset muut asiat käsitellään kohdassa "Mahdolliset muut asiat".

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 72

Seuraava kokous

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaoston seuraava kokous on 23.9.2024 kello 8:15.

Päätös

Varsinainen lausuntokokous pidetään alustavasti 23.9.2024 ehdotuksen mukaisesti, mikäli lausuttavaa on.

8.10.2024 klo 13.00 alkaen pidetään maakuntakaavan ohjausryhmän toinen kokous Naantalın kaupungintalon valtuustosalissa.

§ 73

Lausunto vedyn siirtoverkoston alustavista linjauksista

VSLDno-2024-349

Valmistelija / lisätiedot:

Kristina Karppi

kristina.karppi@varsinais-suomi.fi

erikoissuunnittelija

Liitteet

1 Kansallisen vetyverkoston alustavista reittivaihtoehtoista

2 Gasgridin tiedotusaineisto 12062024 infotilaisuudessa

Gasgrid Finland oy pyytää maakuntia ja kuntia vastaamaan kyselyyn vedyn siirtoverkoston alustavista linjauksista elokuun 2024 loppuun mennessä.

Gasgrid Finland on laatinut alustavia kansallisten, suurimpien vedyn siirtoyhteyksien vaihtoehtoja kevään aikana (ks. liitekartta). Varsinais-Suomessa alustavat yhteysvaihtoehdot olisivat melko kattavat: järeät vety-yhteydet tulisivat Satakunnasta Raumalta. Uudenkaupungin korkeudella linjauksella on lenkkimäinen kahden vaihtoehdon muoto. Vetyputkiyhteys jatkuisi Turun seudulle asti. Turun seudulta yhteydet lähtisivät kahtena vaihtoehtona kohti itää joko loivasti koilliseen mukaellen osittain vanhaa maakaasuputkilinjausta tai suoremmin kohti Uttamaata moottoritien suuntaisesti. Näiden lisäksi maakuntaan tulisi runsaasti ohuempia liityntäputkien linjoja, joita ei vielä näytetä tällä pääyhteyksien kartalla. Kansallisen verkoston kokonaisuus myötäilee rannikkoseutuja poiketen kuitenkin myös Pirkanmaalle ja Tampereen seudulle. Kartat ja muuta taustatietoa löytyy myös Gasgridin verkkosivuilta osoitteessa <https://gasgrid.fi/kehitys/>.

Gasgrid kutsui maakuntien liittojen ja kuntien edustajat alueellisiin tiedotustilaisuuksiin, joissa suunnittelutilannetta kuvailtiin perusteellisemmin. Samalla Gasgrid on käynyt vuoropuhelua vetytaloustoimijoiden ja heidän etujärjestöjensä kanssa. Tilaisuus niille varsinaissuomalaisille kunnille, joiden alueelle alustavia linjauksia on hahmoteltu, järjestettiin 12.6.2024 verkossa. Tilaisuuden aineistot sekä tilaisuudessa esitetyt kysymykset ja vastaukset lähetettiin osallistujille sähköpostitse jälkikäteen. Gasgrid esitti myös pyynnön siitä, että kunnat ja maakunnan liitto vastaisivat kyselyyn vetyverkoston alustavista suunnitelmista jälkikäteen elokuun aikana. Vetytaloustoimijoille on puolestaan avoinna markkinakysely, jonne Gasgrid toivoo runsaasti vastauksia, jotta tilannekuva vireillä olevista hankkeista kertyisi ajantasaiseksi.

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Varsinais-Suomen liiton maankäyttöjaosto päättää vastata Gasgridin kyselyyn seuraavasti:

5. Mitkä ovat alueenne tulevat kaavahankkeet (maakuntakaavat, seutukaavat, asemakaavat)? Onko kaavoista saatavilla tietoja Gasgridin vedyn reittisuunnitteluun?

Uusi vaihemaakuntakaavatyö Varsinais-Suomessa on käynnistetty 10.6.2024. Prosessi on monivuotinen, ja sen vaiheista kerrotaan Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilla osoitteessa <https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/vireilla-olevat-maakuntakaavat/>.

Nykyinen, voimassa olevien maakuntakaavamerkintöjen yhdistelmä löytyy myös V-S liiton sivuilta <https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/voimassa-oleva-maakuntakaava/varsinais-suomen-maakuntakaavayhdistelma/> sekä paikkatietomuodossa avoimena datana <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/varsinais-suomen-maakuntakaavayhdistelma>.

Varsinais-Suomen liiton 27 kunnassa on vireillä lukuisia asemakaavoja sekä joitakin yleiskaavoja. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus ylläpitää avoimia tietoaineistoja maankäytön suunnitelmistaan. Kaava-aineistot ovat useimmiten avoimesti kuntien omilla verkkosivuilla ja valtaosa myös niiden karttapalveluissa.

6. Mitä muita infrastruktuurisuunnitelmia alueellanne on toteutuksessa tai suunnitteilla?

Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä merialuesuunnitelmaa päivitetään. Käynnissä olevista tie- ja ratasuunnitteluhankkeista saa tietoa Väylävirastosta ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta. Länsiradan suunnittelusta vastaa hankeyhtiö. Katusuunnittelusta vastaavat kunnat.

7. Onko alueellanne toiveita, millä alueilla vedyn siirtoputken reitti voisi kulkea?

Kyllä on. Näkemykset myös eroavat osittain toisistaan eri osallisryhmien näkökulmista. Yhtä mieltä ollaan siitä niin vetytaloustoimijoiden kuin alueen kuntienkin kesken, että Varsinais-Suomeen tulisi suunnitella mahdollisimman kattavat vedyn siirtoyhteydet, jotka olisivat kiinteästi myös osa keskeisimpiä kansallisia ja kansainvälisiä vedyn verkostoja. Varsinais-Suomessa ei siis toivottaisi jäätävän ainoastaan pienempien vedyn liityntäyhteyksien varaan.

Vetytaloustoimijoita on Varsinais-Suomessa runsaasti ja ne ovat myös järjestäytyneet verkostoksi jo useampi vuosi sitten Business Turku Oy:n koordinoimana. Verkostossa on mukana yli 40 organisaatiota ja se on myös alueellisesti kattava maakunnassa. Varsinais-Suomessa on vireillä monia vetytaloushankkeita. Niistä suurin on Green North Energy Oy:n ammoniakki- ja vedyntuotantolaitos Naantaliin.

Vetytaloustoimijat katsovat, että järeät siirtoyhteydet Turun kaupunkiseudulla vauhdittaisivat ja varmistaisivat maakunnassa vireillä olevia hankkeita merkittävästi. Lisäksi vetyputkisto mahdollistaisi paljon suurempien energiamäärien käytön ja siirron kuin olemassa oleva ja lähitulevaisuuteen suunniteltu sähköverkosto alueella. Tämä edistäisi vedyn tärkeää jatkojalostusta korkeamman arvonlisän tuotteiksi. Varsinais-Suomen vahvuutena vetytaloudessa tulevat olemaan juuri erikoisosaamiseen perustuvat vedyn jatkojalosteet, kuten meriliikenteen polttoaineet sekä polymeerien raaka-aineet ja kemikaalit. Vetytaloustoimijat toivovat, että reittisuunnittelu olisi parhaimmillaan mahdollisimman markkinaehtoista. Putkiston toivotaan myötäilevän

vireillä olevia hankkeita sekä olemassa olevia suuria väyliä ja teollisuusalueita. Vetytaloustoimijoiden verkosto ja Business Turku ovat myös proaktiivisesti kannustaneet alan toimijoita vastaamaan Gasgrid Finland oy:n markkinakyselyyn, jotta hankkeiden tilannekuvasta tulisi mahdollisimman ajantasainen.

Varsinais-Suomen kunnissa on esitetty puolestaan ainakin seuraavia näkemyksiä vedyn siirtoverkoston linjauksista: Varsinais-Suomen maakuntakaavassa oli aiemmin maakaasuputken linjaus Naantalista koilliseen Uudellemaalle asti. Merkintä poistettiin viimeisimmästä Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavasta. Maakaasuputken linjaus ehdittiin kuitenkin vahvistaa moniin kuntakaavoihin vuosien saatossa. Kaavateknisesti ja aikataulujen kannalta onkin katsottu etenkin linjan varrella olevissa kunnissa, että vetyputkilinjaus juuri maakaasuputkea mukaellen olisi toivottava. Näin välttyttäisiin mahdollisesti pitkiltä vuosien kaavaprosesseilta vetyputkilinjan osalta. Gasgrid on myös huomionnut linjan omassa tähänastisessa työskentelyssään mahdollisuuksien mukaan. Toisaalta taas jotkin kunnat, jotka eivät sijaitse tämän linjan varrella ja joissa kuitenkin on tai saattaa tulla vireille vetytaloushankkeita ovat katsoneet, että linjausperusteiden tulisi olla kattavampia ja markkinaehtoisempia palvelen tulevaa vetytalouskehitystä myös muualla maakunnassa.

Lisäksi auki on se, millaisiksi täsmentyvät vedyn siirtolinjojen tilatarpeet suoja-alueineen ja selvitysveloitteineen sekä niiden suositeltavat kaavamerkinnot ja -määräykset kansallisessa normiohjauksessa. Toistaiseksi edetään maakaasusäädöksiä soveltaen, mutta ohjauskehys tulee täsmentymään vielä myös vedylle. Hiukan epävarmaa onkin vielä, soveltuuko maakaasuputken linjaus nykyaikaisissa sellaisenaan myös vedyn siirtolinjalle niin juridisesti kuin toiminnallisestikin.

8. Onko alueellanne erityisesti vältettäviä alueita? Miksi niitä olisi syytä välttää?

Vedyn siirtoputkien linjauksissa tulisi välttää samoja arvoja kuin infran ja teollisuuden maankäytön suunnittelussa yleisestikin eli kulttuuri- ja luontoarvoja sekä asutusta ja herkkiä kohteita, kunnes käytettävissä on kansallinen tieto siitä mitkä ovat vetyputken suoja-alueet ja mitä muita teknisiä ja toiminnallisia ehtoja tulee huomioida. Parhaimmillaan vetyputkisto linjattaisiin muun olevan infran, teollisuuden ja sen logistiikan välittömään yhteyteen, jotta maankäytön myönteiset vaikutukset olisivat mahdollisimman synergiset ja toisaalta taas kielteiset ympäristövaikutukset mahdollisimman vähäiset.

9. Onko alueellanne valmiita vedyn siirtoputkien varastointiin sopivia alueita teiden tai rautateiden läheisyydessä?

Mitä ovat varastoimisen tilatarpeet ja muut mahdolliset turvallisuusnäkökulmat? Liikenteen terminaalien ja teollisuusalueiden yhteydestä tällaisia saattaa löytyä, mutta tähän vastataan asianmukaisesti suoraan kunnista.

10. Jos toivotte erillistä yhteydenottoa Gasgridilta vedyn siirtoinfrastruktuurin reittisuunnitteluun liittyen, keneen voimme olla yhteydessä alueeltanne tai organisaatiostanne?

Kiitämme tähänastisesta yhteydenpidosta. Jatkossakin voitte mielellään olla yhteydessä joko ennakoivasti tai tarpeen mukaan erikoissuunnittelija Kristina Karppiin.

11. Onko teillä erityisiä toiveita Gasgridille vedyn siirtoinfrastruktuurin reittisuunnitteluun liittyvään tiedonsaantiin?

Tietoa on mielestämme ollut hyvin ja avoimesti saatavilla, vaikkakin kaksi eri teemakarttaa vetyputkilinjauksista eri mittakaavoissa ja painotuksella ja toisaalta alueellisen infotilaisuuden yksisuuntaisuus on herättänyt myös hieman hämmennystä ja kritiikkiä. Toivomme myös, että Gasgrid laajentaisi vuorovaikutusta myös alueellisiin ELY-keskuksiin.

12. Muu palaute

Olisi hyvin tärkeää, että esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriö, Tukes sekä ympäristöministeriö laatisivat ensi tilassa ohjeet vedyn siirtolinjoista maankäytön suunnittelussa: tilatarpeet, suojaetäisyydet, selvitysveloitteet sekä suositeltavat kaavamerkinnät ja -määräykset ynnä muut mahdolliset huomioitavat seikat.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue, muut tilanteen mukaan

§ 74

Lausunto YVA-menettelyn soveltamistarpeesta Loimaan Onkijoenkulman aurinkovoiman tuotantohankkeessa sekä lausunto Onkijoenkulman aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisusta

VSLDno-2024-314

Valmistelija / lisätiedot:
Timo Juvonen
timo.juvonen@varsinais-suomi.fi
erikoissuunnittelija

Liitteet

1 Loimaa Onkijoki YVA hankealue maakuntakaavoissa

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt 18.6.2024 lausuntoa 26.8.2024 mennessä YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamistarpeesta Ilmatar Solar Development Oy:n Loimaan Onkijoenkulman aurinkovoiman tuotantohankkeessa.

Loimaan kaupunki on pyytänyt 4.8.2024 lausuntoa 31.8.2024 mennessä Onkijoenkulman aurinkovoiman suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta.

Hanke sijoittuu Loimaan kaupungin Onkijoenkulman alueelle. Hankealue on pinta-alaltaan 174 ha, mistä suurin osa on peltoaluetta (153,2 ha) ja loput metsää (noin 20 ha). Hankkeessa tuotetun sähköenergian määrän on arvioitu olevan vuositasolla 151 GWh. Alueelle suunnitellaan sijoitettavan aurinkopaneelikenttien lisäksi huoltoteitä, tuotantolaitoksen sisäisiä keskijännitemuuntamoja ja -maakaapeleita sekä invertterejä. Alustavan suunnitelman mukaan hanke liitetään 33 kV:n maakaapelilla Metsämaan sähköasemaan hyödyntäen teiden varsia.

Liite: Loimaa Onkijoki YVA hankealue maakuntakaavoissa.

Suunnittelutarveratkaisun hakemuksessa hakija perustelee poikkeamiset säännöksistä seuraavasti:

Alueella on voimassa Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaava. Ristiriita voimassa olevan Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaavan kanssa on vähäinen, jolloin suunnittelutarveratkaisu on sopiva lupamenettely. Ristiriita on vähäinen hankkeen vieressä olevien maatalousalueiden kanssa: hankkeen vaikutus jää vähäiseksi, sillä maisemoinnilla voidaan vaikuttaa maisemaan. Hankkeella on vähäistä vaikutusta hankealueen keskivaiheen sekä pohjoisen osan am/s-alueisiin. Vaikutuksia am/s alueeseen voidaan myös vähentää maisemoinnein. Hankkeen toiminta on sopeutettavissa alueeseen, jolloin kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä ei vaaranneta. Suunnittelussa huomioidaan myös luonnonmonimuotoisuudelle tärkeät alueet niin, ettei niitä vaaranneta. Toiminnan katsotaan olevan Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaavan MT ja M-1 alueiden mukaista. Laajemmat avoimet peltoalueet jäävät hankealueen ulkopuolelle. Lisäksi peltoalueilla sekä metsäsaarekkeiden tuntumassa on jo olemassa olevaa rakentamista sekä hankealueen poikki kulkee sähkölinja, jolloin peltoaukeat ovat jo osin rakennettuja.

Hanketoimijan tilaamassa suunnittelutarveratkaisun vaikutustarkastelussa on tehty seuraava yhteenveto ko. hankkeesta:

Onkijoenkulman aurinkovoimala ei aiheuta haittaa Loimaan kunnan asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle (MRL 137 §). Aurinkovoimala on yhteensovitettava muiden maankäytön toimintojen kanssa niin, että se ei haittaa yhdyskuntatekniikan kehittämistä, liikenneväylien toteuttamista tai kunnan palveluiden kehittämistä, eikä myöskään aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä (MRL 137 §).

Aurinkovoimala ei aiheuta merkittävää maisemahaittaa sen jäädessä paikalliseksi, eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista (MRL 137 §).

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Varsinais-Suomen liiton maankäyttöjaosto päättää antaa YVA-menettelyn soveltamistarpeesta sekä suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta Loimaan Onkijoenkulman aurinkovoiman tuotantohankkeesta seuraavan lausunnon:

Hankealue on laaja, ja se kohdentuu pääosin hyvälaatuiselle ja ruoantuotantoon soveltuvalle peltoalueelle sekä osittain metsäalueelle.

Hankealue sijoittuu maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Alueella on voimassa Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaava.

Varsinais-Suomen maakuntakaavassa ja Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaavassa hankealueen kohdalle on merkitty uusi 110 kV- korkeajännitesähkolinja sekä jo olemassa oleva voimajohto.

FCG:n tekemässä Onkijoenkulman aurinkoenergia-alueen suunnittelutarveharkinnan (mrl 137 §) mukaisessa vaikutustarkastelussa on tunnistettu näihin kaavoihin liittyvät merkinnät ja määräykset.

Varsinais-Suomen liitossa on tehty Kestävän energiahuollon tulevaisuus Varsinais-Suomessa selvitystä, josta on valmistunut osaraportti: Teollinen aurinkovoima. Onkijoenkulman hanke on tämän osaraportin perusteella metsään sijoitulta osaltaan soveltumatonta aurinkovoimalle, muu peltoalueelle suunniteltu osa jakautuu raportissa tunnistettuun kolmeen kategoriaan: huonosti soveltuvaan, mahdollisesti soveltuvaan, mutta ristiriitaiseen sekä mahdollisesti soveltuvaan alueeseen.

Hankkeesta on tehty varsin kattavat ja havainnolliset taustaselvitykset (maisema, hulevesi, hiilitase ja suunnittelutarveratkaisun vaikutusarviointi), joista saa kokonaiskuvan kyseessä olevasta hankkeesta.

Hiilitaselaskelmassa tarpeettomasti tehty vertailua fossiilisella polttoaineella tapahtuvaan sähkötuotannon päästöihin, koska kotimainen sähköntuotanto oli 94 % fossiilitonta jo vuonna 2023. Yhteenvedossa on mukana myös oikea vertailutaso, eli 2023 sähköntuotannon päästökerroin (noin 60 g CO₂ekv/kWh). Tämän hetken Suomen sähköntuotannon keskiarvoisella päästökertoimella hankkeen päästöt ja hiilinielujen menetykset korvautuvat noin 28 vuoden kuluessa.

Hulevesiselvityksessä nostetaan esille hulevesien hallinnan tarve seuraavasti:

Alueella tarvitaan hulevesien hallintaa erityisesti rakentamisen aikaisen ja sen jälkeisen ajanjakson hulevesien hallintaan. Hulevedessä tapahtuu laadullista heikkenemistä rakentamisen takia ja erityisesti pintamaan uusimisen takia, mutta tilanne tasapainottuu ajan myötä. Suunniteltu maankäyttö ei aiheuta merkittäviä muutoksia hulevesivirtaamaan koko valuma-alueella, mutta syntyvät hulevedet olisivat kuitenkin suositeltavaa imeyttää syntypaikalla.

Päätöksenteossa tulee ottaa myös huomioon, että aurinkopaneelit tulevat aiheuttamaan tehdyn maisemaselvityksen mukaan paikallisia maisemavaikutuksia läheisimmälle asutukselle, sillä maiseman muutos on jatkuvaa, ja vaikuttaa arkimaiseman kokemiseen, ja mahdollisesti myös virkistyessä virkistysmaiseman kokemiseen.

Suunnittelutarveratkaisun perusteluissa mainitaan "maisemoinnilla voidaan vaikuttaa maisemaan", mutta varsinaisia maisemointiratkaisuja ei ole asiakirjoissa esitetty tai havainnollistettu.

Varsinais-Suomen liitto toteaa, että hankkeesta tehtyjen selvitysten perusteella voidaan peltoalueilla edetä suunnittelutarveratkaisulla ilman YVA-prosessia, kunhan tehtyjen selvitysten esittämät toimenpiteet (mm. suositeltavat hulevesien hallintamenetelmät) otetaan kokonaisuudessaan huomioon ja maisemointiratkaisut pohditaan ennen varsinaista päätösten tekoa.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue.

§ 75

Lausunto Kemiönsaaren kolmen aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta

VSLDno-2024-333

Valmistelija / lisätiedot:

Kristina Karppi

kristina.karppi@varsinais-suomi.fi

erikoissuunnittelija

Liitteet

1 Kooste Kemiönsaaren kolmesta aurinkovoimahankkeesta

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää Varsinais-Suomen liiton lausuntoa siitä, tulisiko YVA-lain mukaista arviointimenettelyä soveltaa kolmeen Kemiönsaaren kuntaan suunniteltuun aurinkovoimalahankkeeseen. Hankkeita kehittää Kemiönsaaren Aurinkovoima Oy:n, joka kytkeytyy Fortum Renewables Oy:hyn. Varsinais-Suomen liiton Lausunto on pyydetty 5.8.2024 mennessä, ja se lähetettiin lomakauden aikataulun vuoksi alustavana asiantuntijanäkemyksenä 1.8. Sähköpostissa on ELY-keskukselle kerrottu, että Varsinais-Suomen liiton maankäyttöjaosto kokoontuu ja käsittelee asian kokouksessaan elokuun lopussa.

Kemiönsaaren Aurinkovoima Oy (c/o Fortum Renewables Oy) suunnittelee kolmea aurinkovoimahanketta Kemiönsaaren Bomosseniin, Makilaan ja Pāvālsbyhyn. Hankealueet sijaitsevat noin 0,4–2,5 kilometrin päässä Kemiönsaaren kunnan keskustaajamasta sen eri puolilla. Suurin osa hankealueista on peltoa.

Hankkeiden keskeiset mitat:

	nimellisteho	pinta-ala	maanpeite	maanperä
Makila	28 MW	27 ha	peltoa viljekäytössä	savi
Bomossen	65 MW	69 ha	peltoa viljelykäytössä	pääosin savea
Pāvālsby	30 MW	35 ha	peltoa viljelykäytössä	savi
Yhteensä	123 MW	131 ha		

Maaperän saven ominaisuuksista ei kerrota tarkemmin, mutta perustamistapavaihtoehtojen valossa rakennettavuus vaikuttaa kohtuulliselta aurinkovoimaloille. Aurinkopaneelien asentamiseen käytetään joko ruuviperustusta tai maanvaraista painovoimaista perustusta riippuen maaperän olosuhteista. Tarkempi maaperätutkimus tehdään myöhemmin.

Kaikkien kolmen hankealueen lähistöllä on sekä asuinrakennuksia että loma-asuntoja, ja jotkin lähimmistä sijoittuvat vain 50 metrin etäisyydelle hankealueesta (katso liitekuvat). Maisema muuttuu paikallisesti, ja vaikutukset lähimpiin rakennuksiin voivat olla merkittäviä.

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Varsinais-Suomen liiton maankäyttöjaosto antaa Varsinais-Suomen ELY-keskukselle Kemiönsaaren kolmen aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta seuraavan lausunnon.

Hankealueilla on kuntakaavoja ainoastaan Bomossenin hankealueen kaakkoiskulmassa, jossa yleiskaavan merkinnät ovat maatalousalue sekä maa- ja metsätalousvaltainen alue ilman suunnittelumääräystä.

Maakuntakaavassa kaikki kohteet ovat maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jolla on erityisiä matkailun ja virkistyksen kehittämistarpeita (MRV). Lisäksi ne ovat matkailun, retkeilyn ja virkistyksen kehittämisen kohdealueella. Hankeselvityksissä ko merkinnät on ilmeisesti vahingossa kuvattu kolmesti, vaikka voimassa olevien maakuntakaavamerkintöjen yhdistelmässä merkintöjä on vain kaksi. MRV-alueen ja kehittämisen kohdealueen suunnittelumääräyksissä ohjataan sekä ympäristö- että maisemanäkökohtien huomioimiseen. Kehittämisen kohdealueen suunnittelumääräyksen mukaan "Suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee olla pitkäjänteisiä, ympärivuotisia toimintoja ja elinkeinoja tukevia sekä alueiden ominaispiirteitä hyödyntäviä, ja niiden on edistettävä kehittämisen kohdealueen toimintoja ja saavutettavuutta ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla". Bomossenissa hankealueen halki menee Mattkärr-Långdalenin ohjeellinen ulkoilureittimerkintä. Reitti kulkee olemassa olevaa Norrlångvikenintietä myöden ja on osa pyöräilyn rannikkoreittiä. Reitti pysyy avoimena ja vapaasti käytettävissä myös Bomossenin aurinkovoimahankkeen suunnitelmassa. Kaikkien kolmen hankealueen välittömässä läheisyydessä on lisäksi suurjännitelinjojen merkinnät. Kemiönsaarella Saaristomeren välittömässä läheisyydessä olennainen maakuntakaavamääräys on myös Luonnon arvojen ja varojen maakuntakaavan yleismääräyksen osa vesiensuojelusta: *"Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava vesiensuojelutavoitteita edistäviä. Vesiensuojelullisesti erityisen herkillä, kaltevilla, notkelmaisilla sekä eroosio- ja tulvaherkillä valuma-alueilla on maankäytön ja toimenpiteiden oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään tai vähennetään ravinteiden ja muiden haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin."*

Kyseiset hankealueet ovat Varsinais-Suomen liiton omassa teollisen aurinkovoiman taustaselvityksessä pääosin mahdollisesti soveltuvilla alueilla sekä osittain mahdollisesti soveltuvilla, mutta ristiriitaisilla alueilla. Luokitus johtuu siitä, että kohdealat ovat peltomaita lähellä sähkön siirtoyhteyksiä, eikä aloilla tai niiden välittömässä yhteydessä ole merkittäviä luonto- tai kulttuuriarvoja. Ristiriitaisuus viittaa puolestaan siihen, että yhtenäisten, hyvätuottoisten peltoalojen vaalimisella on merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta pitkällä tähtäimellä. Lisäksi olennaista on se, miten hankkeiden yksityiskohtainen suunnittelu toteutetaan esimerkiksi perustamisen, liityntälinjojen, valumavesien ja maisemavaikutusten hallinnan kannalta. Kohteiden tarkentuvassa yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee kiinnittää maakuntakaavamääräysten mukaisesti erityistä huomiota ympäristö- ja maisemanäkökohtiin sekä kokonaisvaltaiseen kestävään kehitykseen. Toistaiseksi hankeasiakirjoissa ei vielä ole tavoitteita eikä kuvauksia ympäristö- ja

maisemavaikutusten laadukkaasta hallinnasta esimerkiksi monimuotoisella kasvittamisella, maisemoimisella tai hajautetun hulevesien hallinnan rakenteilla.

Vaikutusten arvioimisesta

YVA-tarveselvitykset on tehty varhaisessa vaiheessa hankkeita, ja niissä todetaan, että tarkemmat maisema, luonto-, maaperä- ja vesistöselvitykset sekä ilmastovaikutusten arviolaskelmat tullaan tekemään myöhemmin. Tämä on myönteistä sinänsä, mutta selvitysten laatu ja tavoitteet jäävät toistaiseksi avoimiksi. Tuloksia sovelletaneen kuitenkin suunnitteluratkaisuihin. Varsinais-Suomen liitto toivoo, että tarkentuva suunnittelu olisi tavoitteellista siten että esimerkiksi maisema- ja vesistövaikutuksia muodostuisi mahdollisimman vähän ja niitä lievennettäisiin suunnitteluratkaisuilla. Ilmastolaskelmassa Varsinais-Suomen liitto kehottaa huomioimaan hankkeen kaikkien rakennusosien koko elinkaaren ilmastovaikutukset. Potentiaalisia päästövähennyksiä ei tulisi myöskään verrata kokonaan fossiiliseen sähköntuotantoon vaan tämänhetkiseen tai tulevaisuusprojisoituun kotimaisen sähköntuotannon päästöjakaumaan.

Yhteisvaikutukset ovat tämän Kemiönsaaren aurinkovoima oy:n hankekolmikön haastavin osa yhdessä Kemiönsaaren keskusalueelle suunniteltujen kahden muun hanketoimijan IBV Finland Oy:n ja Ilmattaren suurten aurinkovoimahankkeiden kanssa. Yhdistelmäkartta kaikista Kemiönsaaren aurinkovoiman/Fortumin kolmesta hankealueesta sekä kahdesta muusta isosta hankkeesta saarella olisi ollut valaiseva YVA-tarveselvitysaineistossa. Tarveselvityksessä kokonaisuuteen viitattiin vain tekstinä, eikä näiden yhteisvaikutuksia juurikaan tunnistettu vaan ne arvioitiin vähäisiksi. Kolme suurta aurinkovoimahanketta ovat kuitenkin melko lähellä toisiaan ja Kemiönsaaren keskustaa jamaa, noin viiden kilometrin säteellä siitä. Kaikki kolme hanketta ovat myös matkailun, retkeilyn ja virkistyksen kehittämisen kohdealueella maakuntakaavassa. Teollisen aurinkovoiman maisemavaikutukset ovat paikallisia, ja kyseisten hankkeiden myötä vaikutuksia keskittyy Kemiönsaaren keskialueille pääosin alaville peltoaloille. Paikalliset maisemavaikutukset kertautuvat väistämättä. Yhteisvaikutukset tulisikin arvioida vielä YVA-tarveselvityksiä tarkemmin ja havainnollisemmin.

Yhteenveto

Kemiönsaaren aurinkovoima oy:n hankekolmikko on yhteiseltä kokonaispinta-alaltaan suuri, 131 hehtaaria. Se on jaettu kuitenkin kolmeen erilliseen, eri paikoilla sijaitseviin kohtuullisen kokoiisiin osiin. Hankeosat sijoittuvat viljelykäytössä oleville peltoaloille lähelle sähkön siirtoyhteyksiä. Nämä on tunnistettu teolliselle aurinkovoimalle mahdollisiksi, vaikkakin osin ristiriitaisiksi sijainneiksi myös Varsinais-Suomen liiton omassa teollisen aurinkovoiman selvityksessä. YVA-tarvemenettelyn soveltaminen ei välttämättä tuo lisäarvoa juuri tämän hankkeen reunaehtojen tarkempaan tutkimiseen, koska hanketoimija on esittänyt tekevänsä tarkemmat lisäselvitykset luonnosta, maisemasta, maaperästä, hulevesistä ja ilmastovaikutuksista muutoinkin.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että selvitykset tulee tehdä huolellisesti. Lisäksi selvitysten tulosten tulee vaikuttavaa suunnitteluratkaisuihin etenkin kielteisiä maisema- ja vesistövaikutuksia lieventäen. Maakuntakaavamääräysten mukaisesti suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maisema- ja ympäristönäkökuuluihin,

vesiensuojeluun sekä kokonaisvaltaiseen kestävyYTEEN. Lisäksi tulee täsmentää yhteisvaikutusten arviointia kaikkien Kemiönsaarelle suunniteltujen suurten aurinkovoimahankkeiden kokonaisuuden näkökulmasta.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue.

§ 76

Suunnittelujohtajan lausunto Forus Oy:n Koski Tl:n Linturahkan aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn tarpeesta

VSLDno-2024-309

Valmistelija / lisätiedot:

Timo Juvonen

timo.juvonen@varsinais-suomi.fi

erikoissuunnittelija

ELY-keskus on pyytänyt 14.6.2024 Varsinais-Suomen liiton lausuntoa Forus Oy:n Koski Tl:n Linturahkan aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn tarpeesta 28.6.2024 mennessä.

Varsinais-Suomen liitto on lausunut 20.5.2024 Forus Oy:n Koski Tl:n Linturahkan aurinkovoimalahankkeesta seuraavaa:

Hankealueella ei ole yleis- eikä asemakaavoja. Maakuntakaavamerkintöinä hankealueella ovat M eli maa- ja metsätalousvaltainen alue, pohjavesialue ja historiallinen tie. Maa- ja metsätalousvaltaisella alueen suunnittelumääräyksenä on "Olemassa olevien alueiden täydennykseksi ja laajennukseksi voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa pääasiallista käyttötarkoitusta kohtuuttomasti haittaamatta, sekä maisema- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mm. uutta pysyvää asumista ja, erityislainsäädännön ohjaamana, myös muita toimintoja." Suunnittelumääräystä tulee noudattaa huomioiden erityisesti maisema- ja ympäristönäkökohdat.

Pohjavesialueen suunnittelumääräyksenä on, että "Suunnitelmissa ja toimenpiteissä alueella on otettava huomioon pohjaveden suojelu siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyyttä ei vaaranneta. Vesiensuojeluviranomaisille on suunnittelu- ja rakentamistoimenpiteiden yhteydessä varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen."

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan tien suunnittelumääräyksenä on, että "Tien linjaukseen tai tasaukseen ei saa tehdä muutoksia ilman erityisiä kulttuurihistoriallisia tavoitteita. Suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisten lausunto."

Hanketoimija on laadittanut kokonaisuutena varsin laadukkaan YVA-tarveselvitykseen sekä siihen liitteiksi hulevesi-, luonto- ja ilmastovaikutusten arvioimisen selvitykset. Niissä on silti joitakin puutteita myös maakuntakaavamerkintöjen valossa:

Hulevesiselvityksessä vaikutukset pohjavesiin arvioidaan vähäisiksi. Mahdollisten, vaikka harvinaistenkin poikkeustilanteiden, kuten tulipalojen mahdollisia riskejä tulisi kuitenkin täsmentää maakuntakaavan suunnittelumääräyksen valossa. Vesitalouden kehittämiseksi ei myöskään esitetä toimenpiteitä, vaikka siihen viitataan YVA-tarveselvitysraportissa. Turvemetsien ojituksen esitetään pysyvän pääosin ennallaan, jolloin maaperän khk-päästöt myös jatkuvat. Tätä aihepiiriä tulisi hieman tarkentaa suunnittelussa sekä vesistö- että ilmastovaikutusten kannalta. Hulevesivaikutuksissa voitaisiin tutkia tarkemmin myös biomassan eli puuston poistumisen kannalta suhteessa valumavesien muodostumiseen, käyttäytymiseen ja vedenlaatuun.

Ilmastovaikutusten arviointi on erittäin asiallisesti ja ajantasaisesti tehty lukuun ottamatta hiilitasevertailun skenaarioiden laskentaoletuksia. Erityisen kiitoksen ansaitsevat realistiset vaikutusarviot maankäytön muutosten osalta eli metsän hakkuita ja maaperän muutoksia koskien. Silti selvityksen loppuosan ilmastohyötyjen ja -haittojen vertailulaskelmassa eli hiilitasevertailussa hankkeen tuomia mahdollisia vähennyksiä päästöihin on verrattu kolmeen kehitysskenaarioon, jotka eivät ole ajan tasalla suhteessa todennäköiseen kotimaisen sähköntuotannon päästökertoimeen arvioituille vuosille. Selvityksen skenaarioista todennäköisinkin (2) olettaa, että kotimaisen sähköntuotannon keskimääräinen päästökerroin olisi 40 g co2ekv/1 kWh vasta vuonna 2027. Fingridin tilastoinnin mukaan vuositasoin keskiarvo oli tämä jo viime vuonna 2023. Linturahkan laskentaoletuksena on pidetty viimeisten 5 vuoden keskiarvoa, kun yleensä käytetään korkeintaan kolmen viime vuoden keskiarvoa.

Vuonna 2023 tapahtui merkittävä muutos kotimaisessa sähköntuotannossa, kun Olkiluoto 3 ydinvoimala otettiin käyttöön samoin kuin runsaasti uutta tuulivoimaa, joten sitä edeltävät vuodet eivät ole enää vertailukelpoisia etenkin tulevaisuusprojektioiden osalta. Hiilitaselaskelman skenaarioiden laskentaoletuksia tulisi päivittää ajantasaisemmiksi ennusteiksi voimalan tuotantokaudelle. Tuolloin voimalan tuottama aurinkosähkö ei todennäköisesti tule juurikaan korvaamaan enää fossiilista sähköä, vaan pikemminkin tuottamaan kokonaan uutta uusiutuvaa sähköä elinkaaren ilmastovaikutuksineen. Yhtä kaikki näilläkin skenaarioiden vanhentuneilla laskentaoletuksilla Linturahkan aurinkovoimalan kokonaisvaikutuksiksi saadaan se, että hanke tuottaa kokonaisuudessaan enemmän kasvihuonekaasupäästöjä kuin vähentää niitä. Katso liitteen 3 kuvio Hiilitaseselvityksen tulosten yhteenvedosta ja huomaa, että positiiviset luvut ovat päästöjä, negatiiviset luvut oletettuja päästövähennyksiä.

Maisemavaikutukset arvioidaan vähäisiksi, koska hankealueella ympäröi metsä. Sitä ei kuitenkaan huomioida, että metsä saatetaan kaataa eli se ei ole varmuudella pysyvä maisemoiva elementti. Historiallinen Huovintie on huomioitu asiallisesti 50 metrin suojavyöhykkeellä ja jatkossa tilannetta täsmennetään museoviranomaisten kanssa. Varsinaista maisemaselvitystä ei ole tehty, ja se olisi tarpeen näin suuressa hankkeessa, jolle osuu myös historiallinen Huovintie. Maisemaselvityksessä olisi hyvä pohtia myös lieventäviä suunnitteluratkaisuja maisemavaikutuksille.

Linturahkan aurinkovoimahankkeen maisema- ja ympäristönäkökohdat olisi olennaista eritellä tarkkaan juuri tällä sijainnilla myös siksi, että hankealue on varsin suuri 186 ha ja se sijoittuu metsämaalle. Metsästä 44 ha on ojitettua turvekankaista suometsää. Maakuntakaavamerkintöjen vuoksi erityisesti pohjavesivaikutuksiin ja hankkeen maisemasuunnitteluun tulisi kiinnittää laadukasta huomiota.

Näiden näkökohtien takia YVA-menettelyä pidetään tarpeellisena.

Forus Oy ja Better Energy Group ovat 7.6.2024 päivittäneet YVA-tarveharkintapyyntöä ja suunnittelevat nyt yhteensä noin 91 hehtaarin alueelle aurinkovoimalahanketta TI. Kosken kunnan alueelle, noin viisi kilometriä kunnan keskustasta pohjoiseen. Varsinaista aurinkovoimaloiden aluetta on noin 85 hehtaaria. Alkuperäisestä hankealueesta on poistettu Säärensuon ja Linturahkan alueet ja myös Säärensuon pohjavesialue rajataan hankkeen ulkopuolelle.

Alustavan luontoselvityksen perusteella on tilattu tarkentavat luontoselvitykset, jossa kartoitetaan mm. pesimälinnusto, metso, pöllö, liito-orava, viitasammakko ja lepakot. Myös susireviirit ja vaikutusarvio niihin on sisällytetty päivitettyyn selvitykseen. Lopullinen selvitysraportti valmistuu lokakuussa 2024, ja se toimitetaan hankkeen luvituksen myöhemmässä vaiheessa.

Hanketoimijan tarkoituksena on Ympyrkämäenrahkan turvemaalla nostaa vedenpintaa turvemaan hajoamisen päästöjen vähentämiseksi. Vettäminen päästövähennyksiä ei ole vielä huomioitu hiilitaselaskelmassa, koska vesienhallinta- ja rakennesuunnitelmat eivät ole vielä valmiita.

Suunnittelujohtajan lausunto

Varsinais-Suomen liitto antaa Forus Oy:n Pöytyän Saunojanrahkan aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn soveltamistarpeesta seuraavan uuden lausunnon:

Hankevastaavat ovat reagoineet saatuun lausuntopalautteeseen, ja ovat päivittäneet ja täydentäneet hankesuunnitelmaa ja YVA-tarveselvityksen tietoja.

Keskeisiä muutoksia ovat hankealueen rajaaminen 91 hehtaariin sekä hankealueella olevan pohjavesialueen rajaaminen pois hankealueesta. Koska Linturahkan ja Säärensuon alueet jätetään pois, se rajaa myös keskiaikaiseen Huovientiehen kohdistuvia vaikutuksia.

Alueelle kohdistuvien vaikutusten selvittämien lupaprosessien taustatiedoksi on esitetty tarveselvityksessä, ja tarkentuvat selvitykset mahdollistavat arvioida niitä vaikutuksia, jotka kohdistuvat luonto- ja kulttuuriarvoihin sekä vesistöihin.

Erityisesti turvemaan vettämissuunnitelman ja -toteutuksen mukaan ottaminen on tärkeä toimi niin ilmasto- kuin luontonäkökulmassa.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että hankesuunnittelua voi jatkaa uudistetun ja alueeltaan rajatun suunnitelman mukaan ilman YVA-prosessia, jos vettämissuunnitelma otetaan aidosti mukaan toteutukseen sekä varmistetaan luonnonsuojeluviranomisilta metsäalueen luontoarvojen säilyminen.

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaosto merkitsee tiedoksi Varsinais-Suomen ELY-keskukselle Forus Oy:n Pöytyän Saunojanrahkan aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn soveltamistarpeesta 28.6.2024 annetun suunnittelujohtajan lausunnon.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue.

§ 77

Suunnittelujohtajan lausunto Helios Nordicin aurinkovoimahankkeesta Salon Särkisaloon

VSLDno-2024-334

Valmistelija / lisätiedot:

Kristina Karppi

kristina.karppi@varsinais-suomi.fi

erikoissuunnittelija

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Varsinais-Suomen liiton lausuntoa siitä, tulisiko YVA-lain mukaista arviointimenettelyä soveltaa Salon Särkisaloon suunniteltuun aurinkovoimalahankkeeseen. Hanketta kehittää Helios Nordic Energy Finland Oy. V-S liiton Lausunto on pyydetty 14.8.2024 mennessä, ja se annetaan suunnittelujohtajan lausuntona määräajan vuoksi.

Helios Nordic Energy Finland Oy:n suunnittelee noin 115 hehtaarin laajuista aurinkovoimalaa Särkisalon alueelle Salossa. Hankealue on noin 30 km Salon kaupungin keskustasta lounaaseen ja noin 3 km Särkisalon saaristopitäjästä koilliseen. Lähimmillään hankeala on vain noin 300 metrin etäisyydellä Finnarininselän merenrannasta. Hankealueen pohjoispuolella kulkee Fingridin 110 kilovoltin sähkönsiirtolinja. Myös Carunan 110 kilovoltin linja kulkee hankealueen poikki kaakkois-luoteissuunnassa. Hanke liitetään toiseen näistä. Hanketoimija arvioi hankepinta-alan täsmentyvän myöhemmin enintään noin 90 hehtaariin. Hanketta pyritään työstämään suunnittelutarveratkaisun menettelyssä.

Hankeala on enimmäkseen metsämaata, mutta sen tarkkaa määrää eikä osuutta kerrota. Hankealueella on myös peltoa. Hankealueen maaperä on monimuotoinen: se on osin moreenia, soraa, hiekkaa, savea sekä kalliomaatakin.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä on paljon asuinrakennuksia ja loma-asutusta mukaan lukien yksi kylä, mutta rakennusten tarkkaa määrää ei kerrota lausuntoaineistossa. Lähimmät rakennuksista sijoittuvat vain 50 metrin päähän paneelientistä.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä on useita kiinteitä muinaisjäännöksiä sekä maakunnallisesti merkittävät rakennetun ympäristön kohteet Aisbölen kyläalue sekä Mondolan kantatila.

Hankealueella ja sen välittömässä yhteydessä on myös useita arvokkaita luontokohteita, vaikkakaan ei varsinaisia suojelualueita.

Suunnittelujohtaja Heikki Saarennon lausunto

Vähäinen osa hankealueen eteläreunasta sijoittuu Särkisalon rantayleiskaavan (2003) maa- ja metsätalousalueelle (M, MU) sekä erillispientalojen (A) alueelle.

Valtaosassa hankealuetta voimassa on vain maakuntakaava, jossa hankealue sijoittuu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityisiä matkailun ja virkistykseen kehittämistarpeita (MRV). Suunnittelumääräyksen mukaisesti alueelle

voidaan sijoittaa muita toimintoja ympäristö- ja maisemanäkökohdat huomioiden. Hankealueella on myös suurjännitelinjojen, ohjeellisen ulkoilureitin sekä yhdystien merkinnät. Ohjeellinen ulkoilureitti halkoo hankkeen eteläisiä osia, ja hanke vaikeuttaa reitin toteuttamista. Lisäksi hankealueen välittömässä läheisyydessä ovat Aisbölen ja Mondolan merkittävien rakennetun ympäristön ryhmien merkinnät, kolme muinaisjäännösmerkintää (, joista yksi tosin jo on poistunut muinaisjäännösrekisteristä) sekä Särkelän retkeily- ja matkailutoimintojen alue. Viime mainittuja ei ole YVA-tarveselvityksessä tunnistettu maakuntakaavamerkintöinä hankealueen lähistöllä, kulttuuriarvojen kuvausten yhteydessä kuitenkin. Saaristomeren välittömässä läheisyydessä, osin kaltevilla ranta-alueella olennainen maakuntakaavamääräys on myös vesiensuojelua koskeva osa Luonnon arvojen ja varojen maakuntakaavan yleismääräyksestä: *”Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava vesiensuojelutavoitteita edistäviä. Vesiensuojellisesti erityisen herkillä, kaltevilla, notkelmaisilla sekä eroosio- ja tulvaherkillä valuma-alueilla on maankäytön ja toimenpiteiden oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään tai vähennetään ravinteiden ja muiden haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin.”*

Varsinais-Suomen liiton omassa teollisen aurinkovoiman taustaselvityksessä ainoastaan osa, noin viidennes tästä hankealasta on tunnistettu teolliselle aurinkovoimalle mahdollisesti soveltuvaksi mutta ristiriitaiseksi alueeksi, mihin YVA-tarveselvityksessäkin on viitattu. V-S selvityksessä suurin osa tästä hankealasta on rajautunut pois ennen muuta siksi, että se on metsämaata. V-S liiton selvityksen suosituksen mukaisesti aurinkovoimaloita ei tulisi sijoittaa metsiin, koska tällöin hankkeiden elinkaaren kokonaisvaikutukset ilmastoon, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja luonnon monimuotoisuuteen muodostuvat usein jopa kielteisiksi jos ne lasketaan asianmukaisesti. Lisäksi hankealan välittömässä läheisyydessä on sekä asutusta että kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita, joihin selvitys suosittelee jättämään tätä hanketta suurempia suojaetäisyyksiä.

Vaikutusten arvioimisesta

YVA-tarveselvityksen yhteydessä on teetetty hyvät luonto-, maisema- ja arkeologiset selvitykset. Niissä on osittain pohdittu myös vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä, joskin melko yleisluontoisesti. Vaikutuksia vähentäviä ja niitä lieventäviä toimenpiteitä ei ole yksilöity, eikä lausuntoaineistossa ole asemapiirroksen hahmotelmaa, josta esimerkiksi tarkempia mittoja tai maisemoivaa vihersuunnittelua voisi havaita. Vesistövaikutusten arvioimisella ja hulevesisuunnittelulla on hyvät tavoitteet, mutta siihen paneudutaan vasta myöhemmin.

Maakuntakaavan kannalta merkittäviä vaikutuksia voi syntyä suhteessa kaavassa arvokkaiksi merkittyihin Aisbölen ja Mondolan kohteisiin sekä ohjeelliseen ulkoilureittiin, joka estyy nykyisessä suuntaa antavassa sijainnissaan. Reitin vaihtoehtoisia linjauksia lähistöllä ei ole hankkeen yhteydessä tutkittu. Hankeala sijaitsee maa- ja metsätalousvaltainen alueella, jolla on erityisiä matkailun ja virkistykseen kehittämistarpeita. Maakuntakaavamerkinnät rakennetun ympäristön kohteista ja ulkoilureitistä tulisikin huomioida tarkemmin: hankealaa tulisi sekä rajata pienemmäksi että maisemoida selvästi, jotta se ei tulisi lähelle Aisbölen tilaa. Ohjeellisen ulkoilureitin vaihtoehtoista linjausta lähistöllä tulee tutkia niin ikään. Suurempi etäisyys asutukseen ja loma-asutukseen olisi myös paikallaan

maisemavaikutusten kannalta. Asutusta ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tiloja lähimmän hankeosan (C) maisemavaikutukset arvioidaan merkittäviksi myös lausuntoaineistossa: "Maisemaselvityksen mukaan hankkeella [hankealalla C] on suuri tai erittäin suuri vaikutus hankealueen lähiympäristössä sijaitseviin Aisbölen ja Mondolan kantatilojen maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin, paikalliseen viljelymaisemaan sekä asutukseen."

Ilmastovaikutukset on kuvailtu vain hyvin yleisluontoisesti YVA-tarveselvityksessä. Ne tulisi arvioida ja laskea tätä lausuntoaineistoa selvästi tarkemmin erityisesti siksi, että hanke sijoittuu pääosin metsämaalle. Vaikutukset puustoon on myös arvioitu osittain harhaanjohtavasti maisemaselvityksessä, kun esitetään että hakkuualoilla vaikutuksia ei olisi. Maankäyttö muuttuu kuitenkin talousmetsästä energiantuotantoon, joten metsänkasvu estyy voimalan elinkaaren aikana. Ilmastovaikutukset tulee laskea hankkeen kaikkien rakennusosien koko elinkaaren ajalta ja maankäytön muutosvaikutusten osalta eli huomioiden metsämaan pitkäaikainen muutos rakennetuksi alaksi. Potentiaalisia päästövähennyksiä ei saa verrata kokonaan fossiiliseen tuotantoon, kuten aineistossa on tehty, vaan tämänhetkiseen tai tulevaisuusprojisoituun kotimaiseen sähköntuotannon päästöjakaumaan, joka jo tällä hetkellä on 92% fossiilitonta.

Aineistojen tarkkuudesta

YVA-tarvehakemuksessa esitetyt teemakartat asutuksesta sekä luonto- ja kulttuuriarvoista ovat mittakaavaltaan liian karkeita. Asuin- ja lomarakennusten määrästä ei saa selvää, eikä luonto- ja kulttuuriarvojen kohteita pysty erottamaan riittäväällä tarkkuudella koontikartassa – erillisliitteiden kohdekuvauksissa kylläkin. Kokoavien teemakarttojen tulisi olla tarkempia ja esitettyjen etäisyysvyöhykkeiden pienempiä, noin 100 metristä kilometriin.

Yhteenveto

Särkisalon aurinkovoimala on sijoitettu haastavalle alueelle pääosin metsään ja lähelle asutusta, merenrantaa sekä kulttuurin ja luonnon arvokohteita. Merkittäviä vaikutuksia voi syntyä sekä ympäristöön että maisemaan. Hankeala tulisi rajata tarkemmin kauemmaksi asutuksesta ja arvokohteista, ja vaikutuksia lieventävät toimenpiteet yksilöidä uskottavammin suunnitteluratkaisuina - myös ohjeellisen ulkoilureitin vaihtoehtoisen linjauksen osalta. Ilmasto- ja vesistövaikutukset tulee arvioida tarkemmin ja niitä lieventävät toimenpiteet kuvata. YVA-menettelyä pidetäänkin tarpeellisena juuri tässä ympäristön reunaehtoien kannalta haastavassa kohteessa.

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaosto merkitsee tiedoksi Varsinais-Suomen ELY-keskukselle Helios Nordic Energy Finland Oy:n Salon Särkisaloon suunnitellusta aurinkovoimalahankkeesta 8.8.2024 annetun suunnittelujohtajan lausunnon.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue.

§ 78

Lausunto Raision Kuloisten risteyssilta-asemakaavan muutoksen ehdotuksesta

VSLDno-2024-315

Valmistelija / lisätiedot:

Virpi Mamia

virpi.mamia@varsinais-suomi.fi

maakunta-arkkitehti

Raision kaupunki on pyytänyt Varsinais-Suomen liitolta lausuntoa asemakaavan muutoksen ehdotuksesta, joka koskee Raision Kuloisten risteyssillan uusimista. Raision kaupunkikehitysjaosto on käsitellyt asemakaavan muutosehdotuksen kokouksessaan 10.6.2024. Lausunto on pyydetty antamaan 30.8.2024 mennessä.

Raisiontien ja Raumantien risteykseen sijoittuva Kuloisten risteyssilta on tulossa käyttöikänsä päähän. Asemakaavoituksen lähtökohtana on mahdollistaa Kuloisten risteysalueen sillan uusiminen nykyvaatimusten mukaiseksi. Silta on huonokuntoinen ja sen uusiminen on väistämätöntä.

Suunnittelualue sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä Raision keskustasta kaakkoon, Raisiontien ja Rauman valtatie solmukohdassa. Kaavamuuos koskee liikenne-, katu-, erityis- ja virkistysalueita noin 13 hehtaarin alueella.

Kaavamuuos tarvitaan mahdollistamaan ratkaisu, jolla voidaan taata sillan uusimisen työmaa-aikainen liikenteellinen saavutettavuus Raision keskusta-alueelle. Sillan korjauksen ja uusimisen vaihtoehdoista on laadittu esiselvitys vuonna 2021. Selvityksen pohjalta asemakaavoitukselle on esitetty kolme erilaista vaihtoehtoa:

Vaihtoehto 0, ei asemakaavamuutosta, ei mahdollista sillan uusimista nykyvaatimusten mukaiseksi, siten ettei ympäristö siitä kärsisi.

Vaihtoehto 1, asemakaava muutetaan mahdollistamaan nykyvaatimusten mukainen silta nykyiseen sijaintiin. Vaihtoehto 1 haastaa Raision keskustan saavutettavuuden vaalimista siltatyömaa-aikana.

Vaihtoehto 2, asemakaavalla mahdollistetaan maantasaisen kiertoliittymän toteuttaminen Raumantien ja Raisiontien risteävällä ajoneuvoliikenteelle sekä mahdollistetaan raitiotiesillan rakentaminen nykyisen sillan kohdalle kiertoliittymästä riippumattomana toimenpiteenä.

Asemakaavaselostuksessa asemakaavavaihtoehtoa 2 perustellaan ainoana ratkaisuvaihtoehtona, jolla voidaan taata Raision keskusta-alueen liikenteellinen saavutettavuus siltatyömaan aikana.

Varsinais-Suomen liitto on antanut lausunnon risteyssillan uudistamisen asemakaavaluonnoksesta tammikuussa 2024. Raision kaupunki on asemakaavan muutosehdotuksen selostuksessa antanut perusteellisen vastineen liiton lausuntoon kaavaluonnoksesta.

"Ote kaavamuutosehdotuksen selostuksesta:

Lausunto, Varsinais-Suomen liiton Maankäyttöjaosto:

Varsinais-Suomen liitto pitää kaavasuunnitelmaa sijaintiinsa sopimattomana. Työmaa-aikaisten ratkaisujen haasteellisuutta ei nähdä riittävänä perusteena uudistaa yhdyskuntarakennetta Raision ja Turun keskustojen välisellä pääakselilla kaavaluonnoksen esittämällä tavalla, sen lisätessä ajoneuvoliikenteelle varattua maapinta-alaa, sekä sitä myöten kasvattaen liikennemelualueita. Maakuntakaavassa kaava-alueelle kohdistuu merkintöjä kuten Kaupunkikehittämisen kohdealue, taajamatoimintojen alue, virkistysalue, kaksiajoratainen yhdystie tai pääkatu (Raisiontie) Kaksiajoratainen valta- tai kantatie (Raumantie) Eritasoliittymä, suojelualue (Raisionjoen jokilaakso), sekä ulkoilureitti. Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2020 visiossa 2040+ kaava-alue on merkitty osaksi Kaupunkiliikenteen aluetta ja Raisiontielle on kohdennettu kehittämistavoite merkintöinä Kaupunkiseudun pääväylä, pyöräilyn seudullinen pääreitti ja tavoitteellinen laatuvaikute, Fölin runkolinjasto, sekä raitiotie. Kuloisten risteysillan asemakaavaluonnoksessa liikennejärjestelyille varattu tilavaade ei ole linjassa maakuntakaavan ja kaupunkiseudun kehittämistavoitteiden kanssa. Ratkaisun nähdään heikentävän Joukkoliikenteen ja pyöräilyn mahdollisuuksia pidentämällä kevyenliikenteen reittien etäisyyksiä Raisiontien ympäristössä. Kiertoliittymän vaatima avaus maisemassa levittää liikenteestä aiheutuvan häiriöalueen laajuutta. Kaavaratkaisu nähdään lisäävän nk. estevaikutusta sijainnille, jossa sen vähentäminen olisi tarpeen. Ratkaisulla pitäisi tuoda nykyistä kaupunkimaisempaa ja kaventaa Rauman valtatie aiheuttamaa häiriöaluetta. Kaupunkiseudun keskusakselin, joukkoliikenteen pääväylän, pääsuunta alistetaan toisarvoiseksi kääntämällä se moottoritien ramppi liittymään, vaikka tiehierarkia on maakuntakaavassakin selkeästi esitetty. Sillankorjauksen aikaiset väliaikaisratkaisut eivät voi olla syy edistää pysyvää suunnitteluratkaisua, joka on vastoin kaikkia alueelle yhteisesti sovittuja kaupunkisuunnittelun periaatteita.

Raision kaupungin kaavoituksen vastine:

Rauman valtatie on ELY-keskuksen hallinnoima vilkasliikenteinen päätie, jonka Raisiontie ylittää Kuloistensillan kohdalla. Kuloisten risteysillan uusimisen liikennejärjestelyille on teetetty aikaisemmassa vaiheessa esiselvitys (Sweco infra & Rail Oy, (2021) Kuloisten eritasoliittymän parantaminen, 23702420), jonka perusteella kahdesta mahdollisesta vaihtoehdosta on päädytty vaihtoehtoon 2. Vaihtoehto 2 mahdollistaa ainoana suunnittelualueen läpiliikenteen työmaan aikana. Näitä vaihtoehtoja ja tilannetta, jossa kaavaa ei muuteta, on avattu enemmän kohdan 4.4. alakappaleessa "Asemakaavan vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta". Nykyinen Kuloistensilta on erittäin huonokuntoinen eikä sen nykyinen alikulkukorkeus 4,3 m vastaa Väyläviraston asettaman nykyvaatimuksen mukaista 5,2 m alikulkukorkeutta pääteillä. Uusi silta tullaan siis toteuttamaan nykyistä siltaa lähes metrin korkeammalle. Korkeusmuutoksen takia rampit muuttuisivat nykyisellä sijainnilla liian jyrkiksi ja vaativat jo sen takia siirtämistä, vaikka uusia liittymiä ei rakennettaisi. Tiealueen laajentaminen on siis tarpeen. Suunnittelualueen kaavoituksen ja katusuunnitelman taustalla on tarve liikenteen eri tasojen sujuvana pysyminen Raision keskustan suuntaan. Koska Raisiontie on vilkasliikenteinen pääväylä liikenteen katkaiseminen reitiltä, aiheuttaisi huomattavia haasteita. Kaavoituksen pohjalla olevaan yleistasoiseen katusuunnitelmaan on otettu huomioon työnaikaiset liikennejärjestelyt, niiden kesto ja rakentamiskustannukset. Työmaa-aikaisten liikennejärjestelyjen haasteellisuudella tarkoitetaan Kuloisten risteysillan tapauksessa ratkaisuvaihtoehtojen

puutetta, suhteessa työnaikaisen liikenteen vaatimukseen ja kustannuksiin. Väylä ei salli valtateille suuria poikkeusjärjestelyitä, kuten kiertoliittymää eikä sillan ohittaminen työmaa aikana Rauman valtatieen kautta ole mahdollista. Vastaavasti Raisiontien työnaikaisessa liikenteenohjauksessa on otettava huomioon E18 hankkeen todennäköinen käynnistyminen samanaikaisesti, ja sen tuomat liikenteelliset ja liikenneverkostolliset haasteet. Tällöin työnaikaista kiertotietä ei kohteessa pystyisi toteuttamaan toimivasti. Ei ole myöskään toivottavaa, että liikenne siirtyisi asuinalueiden pienemmille teille, joiden välityskyky ei sitä kestäisi. Kaavaehdotuksen taustalle tehdyissä tiesuunnitelmissa on pyritty huomioimaan liikennejärjestelmäsuunnitelman visio. Vaikka tiesuunnitelmassa muodostuu kiertoliittymään pääliikennesuunnan epäjatkuvuuskohta, säilyvät Fölin linjastomahdollisuudet nykyisellään. Föli on myös suunnittelun edetessä todennut, ettei suunnitelmalla ole vaikutusta sen liikennöintiin. Raitiotielle säilyy nykyisen sillan sijainnissa siltavaraus. Rakentuessaan sillalle voi siirtää julkisen- ja kevyenliikenteen, ajoneuvoliikenteen säilyessä nyt rakennettavalla sillalla. Raisionjoen ylittävän Mahittulansillan suunnittelussa on huomioitu raitiotievaraus. Tiesuunnitelman mukaisesti Raisiontien pyöräilyn pääreitti tullaan toteuttamaan laatuväylänä. Pituudeltaan reitti kuitenkin kasvaa nykyisestä alle 25 m. Koska uusi silta rakentuu suoraan Rauman valtatieen yli, on silta pituudeltaan lyhyempi. Tämän lisäksi suunnitelman mukainen meluntorjunta kaventaa liikennemelualueutta huomattavasti nykytilanteesta. Nykyiseltään suunnittelualueella ei ole huomioitu meluntorjuntaa. Rauman valtatieen uusien ramppien toteutuessa niiden yhteyteen tullaan rakentamaan melumuurit, jolloin melualue risteysympäristössä pienenee merkittävästi. (Sweco (2023) VT8, Kuloisten eritasoliittymän parantaminen, Tiesuunnitelman meluselvitys). Vaikka liikennealue kasvaa, pystytään toteuttamalla meluntorjunnalla kaventamaan häiriöaluetta huomattavasti nykytilanteesta. Tällöin myös Raisionjoen varren melumäärä saadaan huomattavasti aikaisempaa paremmalle tasolle ja alue saadaan virkistyskäyttöön soveltuvaksi. Nykyisin alueen melutaso ylittää taajaman sisäisen virkistysalueen 55dB päiväohjearvon. Vaikka pääliikennesuuntaan muodostuukin uusissa suunnitelmissa koukkaus/epäjatkuvuuskohta, on siinä myös hyviä puolia. Pitkillä suorilla väyläosuuksilla ajonopeudet kasvavat helposti yli sallitun. Liikenneympyrä keskusta-alueelle saapuessa hillitsee ajonopeuksia parantaen alueen liikenneturvallisuutta. Tiesuunnitelmaratkaisu parantaa liikenteen välityskykyä ja voi jopa nopeuttaa joukkoliikennettä Ihalantien valoliittymän poistussa. Suunnitelma parantaa myös väylän viihtyisyyttä lisäämällä viherkaistaleita vastakkaisiin suuntiin liikennöivien kaistojen väliin luoden Raisiontiestä viihtyisämpää kaupunkiympäristöä. Jos silta uusittaisiin nykyiselle paikalleen, siirtyisi Raitiotiesillan rakentamisen kustannukset jo tälle hankkeelle. Mikäli raitiotie ei toteutuisikaan tai sillan vaatimukset muuttuisivat ennen raitiotien toteutusta, on tehty kalliimpi siltaratkaisu, jossa on ylimääräistä tiealuetta."

Asemakaavamuutoksen rinnalla on laadittu tiesuunnitelmia. Suunnitelmat voidaan hyväksyä, kun asemaakaava on hyväksytty. Uuden sillan ja siihen liittyvien liikennetarakaistojen rakentamisen on tarkoitus lähteä käyntiin vuonna 2025.

Lisätietoja: <https://www.raisio.fi/fi/kuloisten-risteysilta-asekaavan-muutos>

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaosto päättää antaa Raision Kuloisten risteyssillan asemakaavan muutosehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto kiittää Raision kaupunkia lausuntopyyntöstä sekä vastineesta kaavan luonnosvaiheessa annettuun lausuntoon.

Viitaten kaavaluonnosvaiheessa annettuun lausuntoon liitto pitää kaupunkiseudun liikennejärjestelmän näkökulmasta Raumantien ja Raisiontien ajoneuvoliikenteen ohjaamista samaan kiertoliittymään edelleen heikompana ratkaisuna kuin risteyssillan nykyiseen sijaintiin perustuvaa liikennejärjestelyjen kehittämistä.

Liitto kannustaa Raision kaupunkia jatkamaan asemakaavan muutosvalmistelua ehdotuksen selostuksessa esitellyn vaihtoehto 1 pohjalta ja käymään neuvotteluja valtion kanssa työmaa-aikaisten väliaikaisratkaisujen löytymiseksi siten, että Raisiontien silta olisi mahdollista uusia nykyvaatimusten mukaiseksi nykyisessä sijainnissaan.

Kaupunkiseudun pyöräilyverkossa Raisiontien sillalla on erityinen rooli, jota ei tule heikentää missään esitetyistä asemakaavavaihtoehdoista. Pyöräilylle silta tulee toteuttaa myös vaihtoehdossa 2 samanaikaisesti ajoneuvoliikenteen yhteyksien kanssa.

Kaavaluonnosvaiheen lausunnostaan Varsinais-Suomen liitto haluaa toistaa seuraavaa:

Kunnostustarpeessa olevan risteyssillan työmaa-aikaisten ratkaisujen haasteellisuus ei ole Varsinais-Suomen liiton näkökulmasta riittävä peruste uudistaa yhdyskuntarakennetta kaavasuunnitelmassa esitetyllä tavalla Raision ja Turun keskustojen välisen pääakselin varrella Raision keskustan kupeessa.

Maakuntakaavassa kaava-alueelle kohdentuu maakuntakaavamerkinnöistä mm. Kaupunkikehittämisen kohdealue, Taajamatoimintojen alue, Virkistysalue, Kaksiajorataien yhdystie tai pääkatu (Raisiontie), Kaksiajoratainen valta- tai kantatie (Raumantie), Eritasoliittymä sekä Suojelualue (Raisionjoen jokilaakso) ja Ulkoilureitti. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä maakuntakaavaan on merkitty Merkittävä rakennetun ympäristön kokonaisuus (Raision Pyhän Martin kirkko ympäristöineen).

Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2020:n visiossa 2040+ kaava-alue on merkitty osaksi Kaupunkiliikenteen aluetta ja Raisiontielle on kohdennettu mm. kehittämistavoitemerkintöinä Kaupunkiseudun pääväylä, pyöräilyn seudullinen pääreitti ja tavoitteellinen laatuvaikutus, Fölin (joukkoliikenteen) runkolinjasto sekä raitiotie.

Kuloisten risteyssillan asemakaavasuunnitelmassa liikennejärjestelyille varattu tilavaade kaava-alueen maisemassa ei ole linjassa maakuntakaavassa ja kaupunkiseututasolla alueelle osoitettujen kehittämisen tavoitteiden kanssa. Ratkaisu heikentää joukkoliikenteen ja pyöräilyn mahdollisuuksia ja käytettävyyttä pidentämällä mm. jalankulun ja pyöräilyn reittien etäisyyksiä Raisiontien ympäristössä.

Kaavaratkaisu lisää nk. estevaikutusta yhdyskuntarakenteessa sijaintiin, missä sitä pitäisi vähentää. Raisiontien ja Raumantien risteyksen uudelleen järjestelyn tulisi

kehittää Raisiontiestä nykyistä kaupunkimaisempaa, kaikkien kulkumuotojen katuyhteyttä ja samalla kaventaa Raumantiestä aiheutuvan ajoneuvoliikenteen häiriöitä ympäristöönsä kaava-alueella. Nyt ratkaisu yhdenmukaistaa Raisiontien liikennejärjestelyjä Raumantien järjestelyihin, vaikka katu-/tiehierarkia väylillä on selkeästi maakuntakaavassakin esitetty. Kaupunkiseudun keskusakselin, joukkoliikenteen pääväylän, pääsuunta alistetaan toisarvoiseksi kääntämällä se moottoritien ramppiiliittymään.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että sillankorjauksen aikaiset väliaikaisratkaisut eivät voi olla syy edistää sellaista pysyvää suunnitteluratkaisua, joka on vastoin kaikkia alueelle yhteisesti sovittuja kaupunkisuunnittelun periaatteita.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Raision kaupunki, Turun kaupunkiseutu, Fölki, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue.

§ 79

Lausunto Turun Kupittaaan kärjen asemakaavaehdotuksesta

VSLDno-2024-311

Valmistelija / lisätiedot:

Virpi Mamia

virpi.mamia@varsinais-suomi.fi

maakunta-arkkitehti

Turun kaupunki on pyytänyt Varsinais-Suomen liitolta lausuntoa 10.6.2024 päiväystä asemakaavanmuutosehdotuksesta Kupittaaan kärjeksi kutsutulle kaupunkikehittämisen alueelle Turun Kupittaaan ja Itäharjun kaupunginosissa. Lausunto on pyydetty 16.8.2024 mennessä. Varsinais-Suomen liitto on saanut lisäaikaa lausunnon maankäyttöjaoston 26.8.2024 pidettävää kokoukseen asti. Lausunnonantajia on pyydetty lausunnossa kertomaan, mikäli lausunnonantaja haluaa ilmoituksen kaavan hyväksymispäätöksestä.

Asemakaavan suunnittelualue sijaitsee 2 km päässä Turun kauppatorilta, Kupittaaan rautatieaseman itäpuolella rajautuen Joukahaisenkatuun, Kalevanramppiin, Kalevantiehen ja Karjakatuun. Suunnittelualueen koko on noin 17,2 h.

Kupittaaan kärjen asemakaava on osa Turun Tiedepuisto -kärkihanketta, joka laajentaa toimintoiltaan sekoittunutta kaupunkiympäristöä Itäharjun vanhalle teollisuusalueelle. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella suunnittelulla Turku pyrkii hyödyntämään Tiedepuiston läheisyyttä Kupittaaan alueen kokonaisvaltaisessa kehityksessä. Kupittaaan ja Itäharjun yhdistävän Kupittaaan kärjen asemakaava mahdollistaa Kupittaaan aseman läheisyyteen asumisen, palveluiden ja työpaikkojen keskittämisen rakentamisen.

Asemakaavaehdotuksessa asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueille (AL) kerrosalaa sijoittuu yhteensä 198 350 k-m², josta vähintään noin 41 000 k-m² on muuta kuin asumista. Liike-, toimisto-, palvelu, kulttuuri- ja opetusrakennusten korttelialueilla (KPY) kerrosalaa on 88 600 k-m² ja toimitilarakennusten korttelialueella (KTY) 3 400 k-m². Taito-kampuksen korttelilla (YO) kerrosalaa on 25 000 k-m². Maanalaisille tai kansirakenteen alaisille tiloille sekä aukiolle on osoitettu kerrosalaa 15 800 k-m².

Asemakaavan kokonaiskerrosala maanpinnalle osoitettujen tiloja osalta on 315 650 k-m², mikä on noin 125500 k-m² enemmän kuin voimassa olevassa asemakaavassa.

Asukkaita alueelle on laskennallisesti arvioitu tulevan 3 150, työpaikkoja 8 500 ja Taito-kampukseen oppilaita noin 3000.

Asemakaavan aloituskokous viranomaisille on pidetty 23.10.2023.

Asemakaavaehdotuksesta on pidetty esittelytilaisuus lausunnonantajille 17.6.2024.

Varsinais-Suomen liitosta on ollut edustus läsnä molemmissa tilaisuuksissa.

Lisätietoja: <http://www.turku.fi/kaavahaku> kohdasta 'Asemakaavat' hakusanalla 'Kupittaaan kärki'

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaosto päättää antaa Turun Kupittaaan kärjen asemakaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto kiittää Turun kaupunkia lausuntopyyntöä ja lausunnonantajille järjestetystä esittelytilaisuudesta koskien Kupittaaan kärjen asemakaavaehdotusta.

Varsinais-Suomen liitto toistaa launnossaan saman, mitä esitti Kupittaaan kärjen alueen suunnittelusta 17.6.2024 pidetyssä esittelytilaisuudessa:

Kupittaaan kärjen alueen kehittäminen on tärkeää koko kaupunkiseudun näkökulmasta. Kupittaaan kärjen alue on sijainniltaan merkittävä paikka Varsinais-Suomen liikenteellisten solmukohtien verkostossa. Alueen suunnittelussa tuleekin varmistaa, ettei maakunnan ydinkaupungin pääaseman ja tulevan matkakeskuksen saavutettavuus ei heikenny kaupungin sisääntulojen suunnasta. Kupittaaan kärki -hankkeen menestyminen edellyttää pitkäjänteisesti valmisteltujen maakunnan ja kaupunkiseudun joukkoliikennesuunnitelmien toteutumista.

Kupittaaan kärjen kaupunkilaadulliset tavoitteet ovat korkeat, ja niin kuuluu olla näin merkittävällä paikalla. Liitto haluaa kuitenkin nostaa esiin myös sen, että asemakaavasunnittelussa on tärkeää punnita isojen ratkaisujen perustelut suhteessa alueen kaupunkitilan laatutavoitteisiin ja kaupunkitilojen estevaikutuselementteihin: onko Helsinginkadun liikennevirtojen saattamien Kupittaaan kärjen kaupunkitilaan enemmän estevaikute ja haitta kaupunkitilan käytölle kuin kaupunkiympäristön laatua nostava tekijä?

Liitto haluaa lisäksi herättää ajattelemaan resurssiviisautta suunnitteluratkaisujen kustannustasossa. On koko kaupunkiseudun vetovoiman ja kokonaistoimivuuden etu, että kaupunkisuunnittelussa vaalitaan tavoitteiden ja toimenpiteiden realistista suhdetta. Liitto haluaakin esittää kysymyksen, onko asemakaavaehdotuksessa esitetty Helsinginkadun linjauksen muutos yhteiskuntataloudellisesti perusteltu ratkaisu?

Ilmastotekijöiden ja ympäristön laadun sosiaalisten vaikutusten vuoksi liitto muistuttaa, että asemakaavassa on tärkeää ohjata tiiviisti rakennettavien kaupunkitilojen riittävää vehreyttä ja kasvullisen maan määrää, mikä tuo kaupunkiolosuhteisiin joustavuutta erilaisiin sään ääritiloihin varauduttaessa sekä parantaa ihmisiin kohdistuvaa elinympäristöterveyttä.

Varsinais-Suomen liitto pyytää saada tiedon Kupittaaan kärjen asemakaavoituksen vaiheista jatkossakin liiton kirjaamoon kirjaamo@varsinais-suomi.fi .

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -
vastuualue, muut tilanteen mukaan

§ 80

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheita Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen

Varsinais-Suomen liitto ei anna seuraavista lausuntopyynnöistä lausuntoa, koska liitolla ei ole niistä huomautettavaa eivätkä ne ole ristiriidassa Varsinais-Suomen maakuntakaavoituksen tai muun suunnittelun kanssa:

1. Cinian Selkämeren Rauma-Gävle menikaapelialueen tutkimuslupahakemus (12.6.2024/307)
2. Jj Kiinteistökehitys Oy:n ympäristölupahakemus Latomäessä Mynämäen kunnassa (11.6.2024/304)
3. Kemiösaaren kunnan Dragsfjärdin kirkonkylän asemakaavan luonnos (6.6.2024 /298)
4. Kemiösaaren Sundvikenin rantaosayleiskaavan muutosluonnos (6.8.2024/338)
5. Kemiösaaren Dragsfjärdin läntisen saariston rantaosayleiskaavan muutosluonnos (6.8.2024/339)
6. Liikenne- ja viestintäministeriö jakeluinfraohjelma kansallisen liikenteen vaihtoehtoisista käyttövoimista (11.6.2024/305)
7. Maa- ja metsätalousministeriön metsähanhikannan hoitosuunnitelma (6.8.2024 /337)
8. Naantalin Puhdistamontien alueen asemakaavanmuutosluonnos (14.8.2024/356)
9. Paraisten kaupungin Saaristotie (mt 180) uuden kiertoliittymän asemakaava (7.6.2024/299)
10. Ruskon Päälystönmäen asemakaavan laajennuksen luonnos (16.8.2024/357)
11. Salon kaupungin Metsäjaanun itäinen -asemakaavanmuutosluonnos (7.8.2024 /347)
12. Salon kaupungin Tullitien asemakaava (8.8.2024/248)
13. Suomen tarve osallistua Viron ELWIND-merituulivoimapuiston YVA-menettelyyn (12.8.2024/355)
14. Suomen tarve osallistua Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Fyrskeppet -merituulivoimapuiston YVA-menettelyyn (25.6.2024/323)
15. Turun kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelman päivitys (28.6.2024/329)
16. Työ- ja elinkeinoministeriön valtioneuvoston kaivostoiminta -asetuksen luonnos (28.6.2024/331)
17. Täydentävä ilmoitus muutoksista Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Bothnia Offshore Kappa - merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (1.8.2024/332)
18. Uudenkaupungin Puntarin ranta-asemakaavanluonnos (14.6.2024/310)
19. Ympäristöministeriön luonnos kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten hankkeiden etusijasta (24.6.2024/318)
20. Ympäristöministeriön lakiluonnos eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa (20.6.2024/320)

Ehdotus

Esittelijä: Heikki Saarento, suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaosto päättää ilmoittaa em. tahoille listauksen mukaisesti, ettei liitto anna asioista lausuntoa.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

§ 81

Mahdolliset muut asiat

Käsitellään mahdollisia muita asioita.

Päätös

Ei muita asioita.

§ 82

Kokouksen päättäminen

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 8:48.